

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2023. gada 18. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI – 1. panta 3. punkts – 23. panta 4. punkts – Nodošanas procedūras starp dalībvalstīm – Neizpildes pamati – LES 4. panta 3. punkts – Lojālas sadarbības pienākums – Eiropas apcietināšanas ordera izpildes apturēšana – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. pants – Necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās aizliegums – Smaga, hroniska un potenciāli neārstējama slimība – Būtiska kaitējuma risks personas, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, veselībai

Lietā C-699/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) iesniegusi ar 2021. gada 18. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 22. novembrī, tiesvedībā par tāda Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kurš izsniegts attiecībā uz

E. D. L.,

piedaloties

Presidente del Consiglio dei Ministri,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Prehala [*A. Prechal*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente), K. Likurgs [*C. Lycourgos*], M. Safjans [*M. Safjan*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un D. Gracijs [*D. Gratsias*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], A. Kumins [*A. Kumin*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], M. Gavalecs [*M. Gavalec*], Z. Čehi [*Z. Csehi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerāladvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: Č. Di Bella [*C. Di Bella*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2022. gada 27. septembra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

nemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- E. D. L. vārdā – *N. Canestrini* un *V. Manes, avvocati*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Faraci, avvocato dello Stato*,
- Horvātijas valdības vārdā – *G. Vidović Mesarek*, pārstāve,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *J. M. Hoogveld*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *J. Sawicka*, pārstāvji,
- Rumānijas valdības vārdā – *E. Gane, O.-C. Ichim* un *A. Wellman*, pārstāves,
- Somijas valdības vārdā – *M. Pere*, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – *S. Grünheid* un *A. Spina*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2022. gada 1. decembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.) (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”), 1. panta 3. punktu kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 3., 4. un 35. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar *Općinski sud u Zadru* (Zadaras pilsētas tiesa, Horvātija) izdota Eiropas apcietināšanas ordera, lai veiktu kriminālvajāšanu pret E. D. L., izpildi Itālijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Pamatlēmuma 2002/584 6. un 12. apsvērumus ir formulēts šādi:
“(6) Eiropas apcietināšanas orderis, kuru paredz šis pamatlēmums, ir pirmais konkrētais pasākums, ar kuru krimināltiesību jomā īsteno savstarpējas atzīšanas principu, kuru Eiropadome raksturojusi kā tiesu iestāžu sadarbības “stūrakmeni”.
[..]
(12) Šajā pamatlēmumā ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti [LES] 6. pantā [..] un atspoguļoti [Hartā], īpaši tās VI nodaļā. [..]”

4 Šā pamatlēmuma 1. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt” ir paredzēts:

“1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums [ne]groza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā.”

5 Minētā pamatlēmuma 3. pantā ir uzskaitīti Eiropas apcietināšanas ordera obligātas neizpildes pamati. Fakultatīvas neizpildes pamati uzskaitīti šī paša pamatlēmuma 4. un 4.a pantā.

6 Pamatlēmuma 2002/584 23. pants “Personas nodošanas termiņi” ir formulēts šādi:

“1. Pieprasīto personu nodod iespējami ātri dienā, par kuru vienojas iesaistītās iestādes.

2. To nodod ne vēlāk kā 10 dienas pēc galīgā lēmuma pieņemšanas par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

3. Ja pieprasītās personas nodošanu 2. punktā minētajā termiņā traucē apstākļi, ko nekontrolē neviena dalībvalsts, tad izpildes un izsniegšanas tiesu iestādes nekavējoties savstarpēji sazinās un vienojas par jaunu nodošanas dienu. Šajā gadījumā nodošana notiek 10 dienu laikā no dienas, par kuru panākta jaunā vienošanās.

4. Nodošanu izņēmuma gadījumā var uz laiku atlikt nopietnu humānu iemeslu dēļ, piemēram, ja ir pamatoti iemesli domāt, ka tas acīmredzami apdraudētu pieprasītās personas dzīvību vai veselību. Eiropas apcietināšanas ordera izpilde notiek iespējami drīz pēc tam, kad šie iemesli beidz pastāvēt. Izpildes tiesu iestāde par to nekavējoties informē izsniegšanas tiesu iestādi un vienojas par jaunu nodošanas dienu. Šajā gadījumā nodošana notiek 10 dienu laikā no dienas, par kuru panākta jaunā vienošanās.

5. Beidzoties [...] 2. līdz 4. punktā minētajiem termiņiem, ja persona joprojām atrodas apcietinājumā, to atbrīvo.”

Itālijas tiesības

7 2005. gada 22. aprīļa *legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d’arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri* (Likums Nr. 69 – Noteikumi valsts tiesību pielāgošanai Padomes Pamatlēmumam 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm; 2005. gada 29. aprīļa *GURI* Nr. 98, 6. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlīetas faktiem (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 69/2005”), 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ar šo likumu valsts tiesību sistēmā tiek transponētas [Pamatlēmuma 2002/584] par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm tiesību normas, ciktāl šīs

tiesību normas nav pretrunā konstitucionālās iekārtas augstākajiem principiem pamattiesību, kā arī pamatbrīvību un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu jomā.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 8 2019. gada 9. septembrī *Općinski sud u Zadru* (Zadaras pilsētas tiesa) attiecībā uz Itālijā dzīvojošo E. D. L. izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi, lai veiktu kriminālvajāšanu Horvātijā. Viņš tiek turēts aizdomās par noziedzīga nodarījuma – narkotisko vielu glabāšana izplatīšanas un pārdošanas nolūkā – izdarišanu Horvātijā 2014. gadā.
- 9 *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa, Itālija) ir tiesu iestāde, kas ir kompetenta izpildīt šo Eiropas apcietināšanas orderi. Šajā tiesā E. D. L. iesniedza vairākus medicīniskus dokumentus, kas apliecināja nopietnus psihiskus traucējumus. Pamatojoties uz šiem dokumentiem, *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa) veica E. D. L. psihiatrisko ekspertīzi.
- 10 Šajā ekspertīzē citastarp tika konstatēta psihotisku traucējumu esamība, kuru dēļ bija jāturpina lietot zāles un jānodrošina psihoterapeitiskā aprūpe, lai izvairītos no iespējamām psihiskām novirzēm. Ekspertīzē tika atklāts arī spēcīgs pašnāvības risks ieslodzījuma gadījumā. Tajā tika secināts, ka, ņemot vērā nepieciešamību turpināt E. D. L. terapiju, šai personai nebūtu piemērota dzīve cietumā.
- 11 Pamatojoties uz šo ekspertīzi, *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa) uzskatīja, pirmkārt, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde pārtrauktu E. D. L. ārstēšanu un izraisītu viņa vispārējā veselības stāvokļa pasliktināšanos un ka sekas varētu būt ārkārtīgi smagas, ņemot vērā pierādīto pašnāvības risku. Otrkārt, šī tiesa konstatēja – atbilstošajās Likuma Nr. 69/2005 tiesību normās nav paredzēts, ka šāda veida veselības apsvērumi Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procedūrās varētu būt nodošanas atteikuma pamats.
- 12 Šādā kontekstā tā ar 2020. gada 17. septembra rīkojumu uzdeva jautājumu *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa šajā lietā, par šo tiesību normu atbilstību konstitūcijai.
- 13 Iesniedzējtiesa šajā ziņā uzsver, ka jautājumi, kas tai jāizskata, attiecas ne tikai uz minēto tiesību normu saderību ar Itālijas Konstitūciju, bet arī uz to Savienības tiesību interpretāciju, kuras ar tām tiek īstenotas. Tāpat kā Likumā Nr. 69/2005, arī Pamatlēmuma 2002/584 3., 4. un 4.a pantā Eiropas apcietināšanas ordera obligātas vai fakultatīvas neizpildes pamatu vidū neesot iekļauts gadījums, kad attiecīgajai personai potenciāli nenoteikta ilguma hroniska rakstura patoloģiju dēļ nodošanas rezultātā varētu rasties smags apdraudējums veselībai.
- 14 To paturot prātā, iesniedzējtiesa jautā, vai būtu iespējams pienācīgi novērst būtiska kaitējuma risku pieprasītās personas veselībai, apturot nodošanu, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 23. panta 4. punktu. Tomēr tā precizē, ka šis risinājums tai nešķiet piemērots saistībā ar tādām hroniskām nenoteikta ilguma patoloģijām, no kādām cieš E. D. L.
- 15 Turklāt iesniedzējtiesa atgādina – princips, ka ar Pamatlēmumu 2002/584, kā to transponējušas dalībvalstis, netiek grozīts pienākums ievērot pamattiesības, kas nostiprinātas LES 6. pantā, ir apstiprināts gan šā pamatlēmuma 12. apsvērumā, gan 1. panta 3. punktā.

- 16 Tieši tādēļ, lai izvairītos no tā, ka Pamatlēmuma 2002/584 īstenošana rada pieprasītās personas pamattiesību pārkāpumus, Tiesa papildus šajā pamatlēmumā paredzētajiem neizpildes pamatiem esot noteikusi pārbaudes ietvarus, kuru mērķis ir saskaņot tiesu nolēmumu krimināllietās savstarpējās atzišanas un izpildes prasības ar šo pamattiesību ievērošanu.
- 17 Saskaņā ar Tiesas judikatūru tā tas būtu gadījumā, ja Eiropas apcietināšanas ordera izpildes dēļ pieprasītajai personai rastos risks tikt pakļautai necilvēcīgiem un pazemojošiem ieslodzījuma apstākļiem izsniegšanas dalībvalstī sistēmisku un vispārēju nepilnību dēļ vai tādu nepilnību dēļ, kas skar noteiktas personu grupas vai brīvības atņemšanas iestādes, vai riskam tikt pakļautai tiesvedībai, kurā netiek ievērotas Hartas 47. pantā noteiktās garantijas, jo pastāv sistēmiskas un vispārējas nepilnības saistībā ar tiesu varas neatkarību izsniegšanas dalībvalstī.
- 18 Iesniedzējtiesa tomēr norāda, ka šī judikatūra attiecas tikai uz pieprasītās personas pamattiesību aizskāruma riska situācijām, kas saistītas ar sistēmiskām un vispārējām nepilnībām izsniegšanas dalībvalstī, vai situācijām, kas skar noteiktas personu grupas vai veselības brīvības atņemšanas iestādes. Tomēr tai uzdotie jautājumi attiecoties uz citu gadījumu, proti, gadījumu, kad persona, kuras nodošana tiek lūgta, cieš no smagām hroniskām un nenoteikta ilguma patoloģijām, kuras var ievērojami pasliktināties nodošanas gadījumā, it īpaši, ja izsniegšanas dalībvalsts izlemtu šo personu apcietināt.
- 19 Tāpēc šī tiesa jautā, vai no minētās judikatūras izrietošie principi pēc analogijas ir attiecināmi arī uz šo gadījumu. Tā it īpaši vaicā, vai izpildes tiesu iestādei ir pienākums izveidot dialogu ar izsniegšanas tiesu iestādi, kā arī par izpildes tiesu iestādes iespēju izbeigt nodošanas procedūru, ja pieprasītās personas pamattiesību aizskāruma riska esamību nevar izslēgt saprātīgā termiņā.
- 20 Šādos apstākļos *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [Pamatlēmuma 2002/584] 1. panta 3. punkts kopsakarā ar [Hartas] 3., 4. un 35. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes tiesu iestādei, ja tā uzskata, ka tādas personas nodošana, kura cieš no nopietnām hroniskām un potenciāli neatgriezeniskām patoloģijām, varētu pakļaut šo personu riskam ciest būtisku kaitējumu veselībai, no izsniegšanas tiesu iestādes ir jāpieprasa informācija, kas ļauj izslēgt šā riska esamību, un tai ir jāatsaka nodošana, ja saprātīgā termiņā tā nesaņem attiecīgās garantijas?”

Tiesvedība Tiesā

- 21 Iesniedzējtiesa ir lūgusi piemērot šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas Reglamenta 105. pantā paredzēto paātrināto tiesvedību.
- 22 Atzīstot, ka E. D. L. nav piemērots nekāds brīvības atņemšanas pasākums, šī tiesa tomēr ir norādījusi, ka uzdotais prejudiciālais jautājums skar būtiskus Eiropas apcietināšanas ordera darbības aspektus. Turklāt šim jautājumam varētu būt vispārēja ietekme gan attiecībā uz iestādēm, kurām jāsadarbjas Eiropas apcietināšanas ordera procedūrās, gan uz attiecīgo personu tiesībām.

- 23 Reglamenta 105. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Tiesas priekšsēdētājs pēc iesniedzējtiesas pieteikuma vai izņēmuma kārtā pēc savas ierosmes un pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausišanas, atkāpjoties no Reglamenta noteikumiem, var nolemt lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja lietas apstākļi prasa to izskatīt isā termiņā, piemērot paātrinātu tiesvedību.
- 24 Šajā ziņā jāatgādina, ka paātrinātā tiesvedība ir procesuāls instruments, kas paredzēts ārkārtas situācijas risināšanai (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Šajā gadījumā Tiesas priekšsēdētājs 2021. gada 20. decembrī, uzklausijs tiesnesi referentu un ģenerāladvokātu, nolēma noraidīt šā sprieduma 21. punktā minēto pieteikumu.
- 26 Apstākļi, ka lieta attiecas uz vienu vai vairākiem būtiskiem Eiropas apcietināšanas ordera darbības aspektiem, pats par sevi nav iemesls, kurš nosaka ārkārtas steidzamību, kas nepieciešama, lai pamatotu paātrinātu izskatīšanu. Tas pats attiecas uz apstākļi, ka uzdotie jautājumi varbūtēji skar lielu skaitu personu vai tiesisko situāciju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 21. decembris, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 39. punkts).
- 27 Tomēr, ņemot vērā uzdotā jautājuma būtību un nozīmīgumu, Tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar Reglamenta 53. panta 3. punktu nolēma šo lietu izskatīt prioritāri.

Par prejudiciālo jautājumu

- 28 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts kopsakarā ar Hartas 3., 4. un 35. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja izpildes tiesu iestāde, kurai, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, jālemj par tādas personas nodošanu, kura cieš no smagām hroniskām un potenciāli neatgriezeniskām patoloģijām, uzskata, ka nodošana varētu pakļaut šo personu riskam ciest būtisku kaitējumu veselībai, tai ir jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei informācija, kas ļautu izslēgt šādu risku, un tai ir pienākums atteikties veikt nodošanu, ja tā saprātīgā termiņā nesaņem garantijas, kas nepieciešamas, lai izslēgtu šādu risku.
- 29 Vispirms jāuzsver – pat ja iesniedzējtiesa jautājumu par Pamatlēmumu 2002/584 formāli ir uzdevusi tikai par tā 1. panta 3. punkta interpretāciju, šāds apstākļi tomēr neliedz Tiesai sniegt valsts tiesai visus Savienības tiesību interpretācijas elementus, kuri valsts tiesai var būt noderīgi, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa ir uz šīm tiesībām atsaukusies sava jautājuma formulējumā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1990. gada 12. decembris, *SARPP*, C-241/89, EU:C:1990:459, 8. punkts, un 2018. gada 5. jūnijs, *Coman* u.c., C-673/16, EU:C:2018:385, 22. punkts).
- 30 Pēc šī sākotnējā precizējuma jāatgādina, ka gan dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās principam, gan arī savstarpējās atzišanas principam, kas pats ir balstīts uz dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos, Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tie ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Konkrētāk, it īpaši attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ar savstarpējās uzticēšanās principu katrai dalībvalstij ir noteikts pienākums, izņemot ārkārtas apstākļus, uzskatīt, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (spriedumi, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 40. punkts, kā arī 2023. gada 31. janvāris, *Puig Gordi* u.c., C-158/21, EU:C:2023:57, 93. punkts).

- 31 Tādējādi dalībvalstīm, kad tās īsteno Savienības tiesības, saskaņā ar šīm tiesībām var tikt prasīts prezumēt, ka pārējās dalībvalstīs ievēro pamattiesības, un tas nozīmē, ka tās nevar ne tikai kādai citai dalībvalstij pieprasīt ievērot valstī noteikto pamattiesību aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par Savienības tiesībās nodrošināto līmeni, bet arī, izņemot ārkārtas gadījumus, pārbaudīt, vai šī cita dalībvalsts konkrētajā gadījumā patiešām ir ievērojusi Eiropas Savienībā garantētās pamattiesības (Atzinums 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 192. punkts, un spriedums, 2023. gada 31. janvāris, *Puig Gordi u.c.*, C-158/21, EU:C:2023:57, 94. punkts).
- 32 Šajā kontekstā, ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviešot vienkāršotu un efektīvāku sistēmu notiesāto vai aizdomās par krimināllikuma pārkāpumu turēto personu nodošanai, ir paredzēts atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienībai paredzētā mērķa kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu īstenošanu, balstoties uz augstu uzticēšanās līmeni, kam jāpastāv starp dalībvalstīm (spriedums, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 42. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 33 Savstarpējās atzīšanas princips, kas – kā izriet no šā pamatlēmuma 6. apsvēruma – ir uzskatāms par tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās “stūrakmeni”, rod savu izpausmi šā pamatlēmuma 1. panta 2. punktā, kurā nostiprināts princips, ka dalībvalstīm ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis, pamatojoties uz savstarpējās atzīšanas principu un ievērojot šā pamatlēmuma noteikumus (spriedums, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 34 No tā izriet, pirmkārt, ka izpildes tiesu iestādes Eiropas apcietināšanas orderi var atteikties izpildīt vienīgi atbilstoši Pamatlēmumā 2002/584, kā to interpretējusi Tiesa, paredzētajiem pamatiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 31. janvāris, *Puig Gordi u.c.*, C-158/21, EU:C:2023:57, 69.–73. punkts). Otrkārt, tā kā Eiropas apcietināšanas ordera izpilde ir princips, izpildes atteikums tiek saprasts kā izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri (spriedums, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 35 Tomēr šajā pamatlēmumā nav paredzēts, ka izpildes tiesu iestādes varētu atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi tikai tāpēc, ka persona, attiecībā uz kuru izdots šāds apcietināšanas orderis, cieš no smagām, hroniskām un iespējami neatgriezeniskām patoloģijām. Ņemot vērā savstarpējās uzticēšanās principu, kas ir brīvības, drošības un tiesiskuma telpas pamatā, pastāv prezumpcija, ka dalībvalstīs piedāvātā aprūpe un ārstēšana, tostarp šādām patoloģijām, ir atbilstoša (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 16. februāris, *C. K. u.c.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 70. punkts) neatkarīgi no tā, vai tā notiek ieslodzījuma vietā vai īstenojot alternatīvas metodes šīs personas paturēšanai izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāžu rīcībā.
- 36 No Pamatlēmuma 2002/584 23. panta 4. punkta izriet, ka ārkārtas apstākļos, kas it īpaši ir saistīti ar acīmredzamu pieprasītās personas dzīvības vai veselības apdraudējumu, nodošanu var uz laiku atlikt.

- 37 Līdz ar to izpildes tiesu iestādei ir atļauts uz laiku apturēt pieprasītās personas nodošanu, ja, pamatojoties uz objektīviem elementiem, piemēram, medicīniskām izziņām vai ekspertīzes atzinumiem, ir nopietni iemesli uzskatīt, ka apcietināšanas ordera izpilde var acīmredzami kaitēt šīs personas veselībai, piemēram, minētās personas slimības vai īslaicīgas saslimšanas dēļ pirms tās nodošanai paredzētā datuma.
- 38 Paturot to prātā, šī novērtējuma brīvība ir jāīsteno, ievērojot Hartas 4. pantu, kurā tostarp ir aizliegta necilvēcīga un pazemojoša izturēšanās, un šādam aizliegumam ir absolūts raksturs, jo tas ir cieši saistīts ar Hartas 1. pantā minētās cilvēka cieņas aizsardzību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 85. punkts, kā arī 2022. gada 22. novembris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Izraidīšana – Medicīniskās kaņepes), C-69/21, EU:C:2022:913, 57. punkts).
- 39 Šajā ziņā nevar izslēgt, ka smagi slimas personas nodošana šai personai varētu izraisīt reālu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku Hartas 4. panta izpratnē, un noteiktos apstākļos tas tā ir neatkarīgi no izsniegšanas dalībvalstī pieejamās aprūpes kvalitātes līmeņa (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 73. punkts).
- 40 Lai šī tiesību norma būtu piemērojama, attieksmei tomēr ir jāsasniedz minimāla smaguma pakāpe, kas pārsniedz neizbēgamo ieslodzījumam raksturīgo ciešanu līmeni (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Generalstaatsanwaltschaft* (Apcietinājuma apstākļi Ungārijā), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 90. punkts).
- 41 Tā tas būtu tādas smagi slimas personas nodošanas gadījumā, kurai pastāv tūlītējas nāves risks vai saistībā ar kuru ir nopietns iemesls uzskatīt, ka, lai gan nepastāv tūlītējas nāves risks, konkrētā gadījuma apstākļos tai būtu jāsaskaras ar reālu risku piedzīvot būtisku, strauju un neatgriezenisku veselības stāvokļa pasliktināšanos vai būtisku paredzamā dzīves ilguma samazinājumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 22. novembris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Izraidīšana – Medicīniskās kaņepes), C-69/21, EU:C:2022:913, 63. un 66. punkts).
- 42 No tā izriet, ka situācijā, kad izpildes tiesu iestādei, ņemot vērā tās rīcībā esošos objektīvos elementus, ir nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka pieprasītās personas, kura ir smagi slima, nodošana pakļautu to reālam riskam, ka tai būtiski samazināsies paredzamais dzīves ilgums vai strauji, būtiski un neatgriezeniski pasliktināsies veselības stāvoklis, šai iestādei saskaņā ar Hartas 4. pantu ir jāīsteno Pamatlēmuma 2002/584 23. panta 4. punktā paredzētā iespēja, nolemjot apturēt nodošanu.
- 43 Šajā ziņā jāpiebilst, ka šis pamatlēmums, it īpaši tā 23. panta 4. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, lai netiktu apšaubīta dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbības sistēmas – kurā Eiropas apcietināšanas orderis, kā to paredzējis Savienības likumdevējs, ir viens no būtiskajiem elementiem – efektivitāte (spriedums, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 44 Tas tā ir vēl jo vairāk tāpēc, ka Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma mērķis ir cīnīties arī pret to, ka pieprasītā persona, kas atrodas citā teritorijā, nevis tajā, kur tā, kā apgalvots, ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, paliktu nesodīta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 17. decembris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība), C-354/20 PPU un C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, 62. punkts).

- 45 Tādējādi Tiesa ir nospriedusi – tostarp lai nodrošinātu, ka Eiropas apcietināšanas ordera darbība netiek paralizēta, LES 4. panta 3. punkta pirmajā daļā paredzētais lojālas sadarbības pienākums ir jāīsteno dialogā starp izpildes tiesu iestādēm un izsniegšanas tiesu iestādēm. No lojālas sadarbības principa tostarp izriet, ka dalībvalstis ar patiesu savstarpēju cieņu palīdz cita citai veikt no Līgumiem izrietošus uzdevumus (spriedums, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 48. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 46 Tādēļ izsniegšanas un izpildes tiesu iestādēm, lai nodrošinātu efektīvu sadarbību krimināllietās, ir pilnībā jāizmanto Pamatlēmumā 2002/584 paredzētie instrumenti, lai veicinātu savstarpējo uzticēšanos, pamatojoties uz šo sadarbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 49. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 47 No tā izriet, ka šā sprieduma 42. punktā minētajā situācijā, kad izpildes tiesu iestāde izņēmuma kārtā nolemj uz laiku apturēt pieprasītās personas nodošanu, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 23. panta 4. punktu kopsakarā ar Hartas 4. pantu, tai ir jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei sniegt visu nepieciešamo informāciju, lai pārlicinātos, ka apstākļi, kādos tiks veikta Eiropas apcietināšanas ordera pamatā esošā kriminālvajāšana, vai šīs personas iespējamā apcietinājuma apstākļi ļauj izslēgt minētajā punktā norādīto risku (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 95. punkts).
- 48 Ja izsniegšanas tiesu iestāde šādas garantijas sniedz, no minētā 23. panta 4. punkta izriet, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizpilda. Atbilstoši šai tiesību normai izpildes tiesu iestāde par to nekavējoties informē izsniegšanas tiesu iestādi un vienojas par jaunu nodošanas dienu.
- 49 Šajā ziņā jāuzsver, ka ārkārtīgi smagas patoloģijas, no kuras ciešot pieprasītā persona, hroniskais un potenciāli ilgstošais raksturs neizslēdz to, ka izpildes tiesu iestāde, kura ir nolēmusi apturēt šīs personas nodošanu, tomēr saņem garantijas no izsniegšanas dalībvalsts attiecībā uz to, ka šādai patoloģijai šajā dalībvalstī tiks piemērota atbilstoša ārstēšana vai aprūpe neatkarīgi no tā, vai tā notiek ieslodzījuma vietā vai istenojot alternatīvas metodes šīs personas paturēšanai minētās dalībvalsts tiesu iestāžu rīcībā.
- 50 Tomēr nevar izslēgt, ka izņēmuma apstākļos, ņemot vērā izsniegšanas tiesu iestādes sniegto informāciju, kā arī jebkuru citu izpildes tiesu iestādes rīcībā esošu informāciju, pēdējā minētā iestāde secina, ka, pirmām kārtām, pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka, veicot nodošanu izsniegšanas dalībvalstij, pieprasītajai personai radīsies tāds risks, kāds aprakstīts šā sprieduma 42. punktā, un ka, otrām kārtām, šo risku nevar izslēgt saprātīgā termiņā.
- 51 Pirmkārt, Pamatlēmuma 2002/584 23. panta 4. punkts ir izņēmums no šā pamatlēmuma 23. panta 1. punktā paredzētā izpildes tiesu iestādes pienākuma nodrošināt pieprasītās personas nodošanu iespējami ātri. Tādējādi, ja izpildes tiesu iestāde, lai izvairītos no šāda riska rašanās, varētu atlikt pieprasītās personas nodošanu uz ievērojamu vai pat uz nenoteiktu laiku, tas būtu pretrunā gan minētā pamatlēmuma 23. panta 4. punkta formulējumam, kurā norādīts uz nodošanas atlikšanas “pagaidu” raksturu, gan šā panta vispārējai sistēmai. Turklāt šādā gadījumā uz pieprasīto personu bezgalīgi varētu attiekties Eiropas apcietināšanas orderis, kas izdots attiecībā uz to, un piespiedu līdzekļi, kurus attiecīgā gadījumā ir noteikusi izpildes dalībvalsts, lai arī nebūtu nekādu reālu izredžu, ka šī persona tiks nodota izsniegšanas dalībvalstij.

- 52 Otrkārt, tādā gadījumā kā šā sprieduma 50. punktā aprakstītais jāņem vērā arī Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru, pastāvot pamattiesību pārkāpuma riskam, izpildes tiesu iestāde izņēmuma kārtā un pēc pienācīgas pārbaudes var atturēties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 31. janvāris, *Puig Gordi* u.c., C-158/21, EU:C:2023:57, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 53 Šādā gadījumā izpildes tiesu iestāde saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, interpretējot to kopsakarā ar Hartas 4. pantu, nevar izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 104. punkts, un pēc analogijas – 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 66. punkts).
- 54 Šādos apstākļos nešķiet nepieciešams interpretēt Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu kopsakarā ar Hartas 3. un 35. pantu.
- 55 Ņemot vērā visus iepriekš minētos iemeslus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts un 23. panta 4. punkts kopsakarā ar Hartas 4. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka
- tad, ja ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka pieprasītās personas nodošana, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, var acīmredzami kaitēt tās veselībai, izpildes tiesu iestāde izņēmuma kārtā var uz laiku apturēt nodošanu;
 - tad, ja izpildes tiesu iestāde, kurai jālemj par smagi slimas pieprasītās personas nodošanu, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, atzīst, ka pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka nodošana šo personu pakļautu reālam riskam, ka būtiski saīsināsies tās paredzamais dzīves ilgums vai strauji, būtiski un neatgriezeniski pasliktināsies tās veselības stāvoklis, šai iestādei ir jāaptur nodošana un jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei sniegt visu informāciju par apstākļiem, kādos paredzēts veikt minētās personas kriminālvajāšanu vai turēt to apcietinājumā, kā arī par iespējām pielāgot šos apstākļus tās veselības stāvoklim, lai novērstu šāda riska iestāšanos;
 - tad, ja, ņemot vērā izsniegšanas tiesu iestādes sniegto informāciju, kā arī visu pārējo izpildes tiesu iestādes rīcībā esošo informāciju, šķiet, ka šo risku nevar izslēgt saprātīgā termiņā, pēdējai minētajai iestādei ir jāatsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde. Savukārt, ja minēto risku var izslēgt šādā termiņā, ar izsniegšanas tiesu iestādi jāvienojas par jaunu nodošanas datumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 56 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 1. panta 3. punkts un 23. panta 4. punkts kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. pantu

ir jāinterpretē tādējādi, ka

- tad, ja ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka pieprasītās personas nodošana, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, var acīmredzami kaitēt tās veselībai, izpildes tiesu iestāde izņēmuma kārtā var uz laiku apturēt nodošanu;
- tad, ja izpildes tiesu iestāde, kurai jālemj par smagi slimas pieprasītās personas nodošanu, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, atzīst, ka pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka nodošana šo personu pakļautu reālam riskam, ka būtiski saīsināsies tās paredzamais dzīves ilgums vai strauji, būtiski un neatgriezeniski pasliktināsies tās veselības stāvoklis, šai iestādei ir jāaptur nodošana un jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei sniegt visu informāciju par apstākļiem, kādos paredzēts veikt minētās personas kriminālvajāšanu vai turēt to apcietinājumā, kā arī par iespējām pielāgot šos apstākļus tās veselības stāvoklim, lai novērstu šāda riska iestāšanos;
- tad, ja, ņemot vērā izsniegšanas tiesu iestādes sniegto informāciju, kā arī visu pārējo izpildes tiesu iestādes rīcībā esošo informāciju, šķiet, ka šo risku nevar izslēgt saprātīgā termiņā, pēdējai minētajai iestādei ir jāatsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde. Savukārt, ja minēto risku var izslēgt šādā termiņā, ar izsniegšanas tiesu iestādi jāvienojas par jaunu nodošanas datumu.

[Paraksti]